

Kennismaken met korfbal

Koninklijk Nederlands Korfbalverbond

Hoe kan korfbal geïntroduceerd worden op scholen in het kader van sportkennismakingslessen en aangeboden worden aan beginnende korfballers op de korfbalvereniging.

Kennismaken met korfbal

Korfbal heeft altijd een plaats gehad in het bewegingsonderwijs, met name in het basisonderwijs.

Het Koninklijk Nederlands Korfbalverbond vindt het belangrijk dat leerlingen op een leuke en uitdagende manier kennis kunnen maken met korfbal en dat beginnende korfballers bij een vereniging snel de basisbedoelingen van het spel leren kennen.

In samenwerking met de Stichting Leerplan Ontwikkeling is een lessenserie ontwikkeld die kinderen in de sport introduceert en tegelijkertijd aansluiting vindt bij de leerlijnen in het bewegingsonderwijs.

Inmiddels is gebleken dat de lessen zeer succesvol zijn. Jaarlijks wordt aan ruim 20.000 leerlingen van het basisonderwijs korfbal aangeboden door consultants van het KNKV in samenwerking met trainers van clubs.

Door onder andere de ontwikkeling van naschoolse projecten en de grote belangstelling is besloten om de tekst te digitaliseren. Het gaf ook de mogelijkheid om een aantal naschoolse lessen toe te voegen. Voor de vervolglussen bij een club verwijzen we naar het boek 'Korfbal, samen scoren'.

Wij wensen u veel succes met de lessen korfbal.

Namens het KNKV
Kees Vlietstra en Rob Lof

Inhoud

Infokaart 1	Introductie van korfbal in het basisonderwijs en bij de vereniging
Infokaart 2	De uitgangspunten
Infokaart 3	De organisatie van de les / - Overzicht indeling van de les
Infokaart 4	Het schoolkorfbaltoernooi

Leskaart 1a	Scoren
Leskaart 1b	Tips bij het scoren + uitbouw scoren
Leskaart 2a	Samenspelen
Leskaart 2b	Tips bij het samenspelen + uitbouw samenspelen
Leskaart 3a	Korfbalspel
Leskaart 3b	Tips bij het korfbalspel + uitbouw korfbalspel

Naschoolse lessen

Naschoolse les 1

Naschoolse les 2

Naschoolse les 3

Tips bij scoren + tips bij samenspel + tips bij korfbalspel

Introductie van korfbal

in het basisonderwijs en bij de verenigingen

Het doel van het project is:

- het aanbieden van oefen- en spelvormen om korfbal te introduceren op school;
- het bieden van een overzichtelijk geheel van info- en leskaarten die in school en bij elke korfbalvereniging gebruikt kunnen worden;
- het kunnen werken met overzichtelijke werkvormen die goed aansluiten bij wat in de school gebruikelijk is.

Er is gestreefd naar een overeenkomstige aanpak van de lessen voor zowel de school als bij de vereniging. De inhoud is zodanig samengesteld dat alle leerlingen/spelers met 'succes' kunnen deelnemen in een makkelijke, overzichtelijke organisatie gedurende een reeks van lessen.

De instructie is bedoeld voor:

- (vak)leerkrachten basisonderwijs;
- voor vrijwilligers van korfbalverenigingen die les komen geven in de schoolsituatie;
- voor trainers die de kinderen binnen krijgen als vervolg op de kennismakingslessen;
- voor trainers van beginnende korfballers.

De leskaarten zijn geschreven voor het aanbieden van korfbal aan leerlingen van groep 5 (8-jarigen). Het uitgangspunt is dat de kinderen in voldoende mate allerlei andere spelvormen in de voorgaande lessen bewegingsonderwijs hebben gehad. Zij zijn enigszins gewend om zelfstandig in groepjes activiteiten uit te voeren. Afhankelijk van het motorische- en sociale niveau van de kinderen zullen de organisatie- en spelvormen aangepast moeten worden.

Op de leskaarten met tips en uitbouw staan voldoende mogelijkheden voor oudere leerlingen en/of meer ervaren leerlingen. De leskaarten geven de begeleider veel steun om het project uit te voeren. De leskaarten zorgen er ook voor dat de kinderen na de eerste introductieles kunnen helpen bij het opstarten en organiseren van de lessen.

Het KNKV kan scholen en clubs ondersteuning bieden bij de uitvoering van de lessen. Consulenten verzorgen jaarlijks voor ruim 20.000 leerlingen (samen met trainers van verenigingen) korfballessen op basisscholen. Wilt u hier informatie over, kijk dan op www.knkv.nl of stel uw vraag aan: [servicedesk@knkv.nl](mailto: servicedesk@knkv.nl)

De uitgangspunten

Bij de korfbalkennismakingslessen wordt uitgegaan van de visie van het KNKV. Het gaat altijd om:

- **SCOREN**
- **SAMENSPLEN OM TE SCOREN**
- **VOORKOMEN VAN SCOREN** (vaak **VERDEDIGEN** genoemd)

In het kader van de kennismakingslessen wordt vooral aandacht besteed aan het 'scoren' en 'samen spelen'. Dat is leuk voor kinderen. Ook komt het **ONDERSCHEPPEN** ('afpakken') van de bal aan de orde, want als je de bal hebt, kun je gaan samen spelen om te gaan scoren.

De uitgewerkte spelvormen passen goed in de leerlijnen die zijn opgesteld voor het bewegingsonderwijs op de basisschool.

Van belang is verder:

- geef de leerlingen veel beurten;
- zorg voor veel herhalingen;
- geen lange wachttijden;
- probeer te spelen met zo klein mogelijke partijen.

In de praktijk blijkt dat 'beginners' na zo'n 20 schotpogingen beter leren te scoren. Daarna gaan ze al snel 2 tot 3 maal raak schieten (op 5 pogingen), mits de hoogte van de korf aangepast wordt aan het kunnen van de deelnemers. In de spelsituaties kiezen we er (voor de introductielessen) zoveel mogelijk voor om met 3 spelers in een team te spelen. Dan moet iedereen wel mee doen en krijgt ook iedereen de bal. Bij het spelen van 3 tegen 2 hebben de spelers 30% meer balcontact dan bij 4 tegen 3.

Het resultaat van de lessen is dat de kinderen veel plezier en eigen waarde ontwikkelen bij het spelen van korfbal en korfbalachtige spelvormen.

De organisatie van de les

Het project gaat ervan uit dat twee keer of drie keer achter elkaar een les wordt aangeboden. De eerste les is een introductie in korfbal waarin de thema's scoren, samenspelen en korfbalspel aan bod komen. De volgende lessen zijn herhalingen en/of een uitbouw van de opzet van de eerste les.

Er kunnen ook aanpassingen gedaan worden aan het niveau van de groep door middel van de uitbouw die op de leskaarten gegeven worden. Wanneer korfbal drie keer wordt aangeboden, is de kans op een werkelijk leerresultaat groot. Om leerlingen goed te laten ervaren wat korfbal is, kan volstaan worden met twee lessen.

De lessen draaien om drie thema's, te weten:

- **SCOREN**
- **SAMENSPELEN**
- **KORFBALSPEL**

Bij de inrichting van de les wordt er uitgegaan van 45 minuten, met groepen van 24-32 leerlingen. Elk thema komt gedurende 15 minuten aan bod (inclusief uitleg).

Materiaal:

- liefst vier korven, maar de praktijk is meestal: twee korven en twee baskets in een gymzaal. (Het kan gebeuren dat een basket niet op een passende hoogte kan worden gezet. Zorg er dan voor dat de 'grotere' kinderen bij de basket werken);
- lintjes - voor het maken van partijen;
- pilonnen, staanders, e.d.;
- ballen.

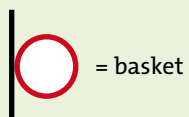
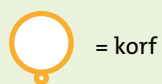
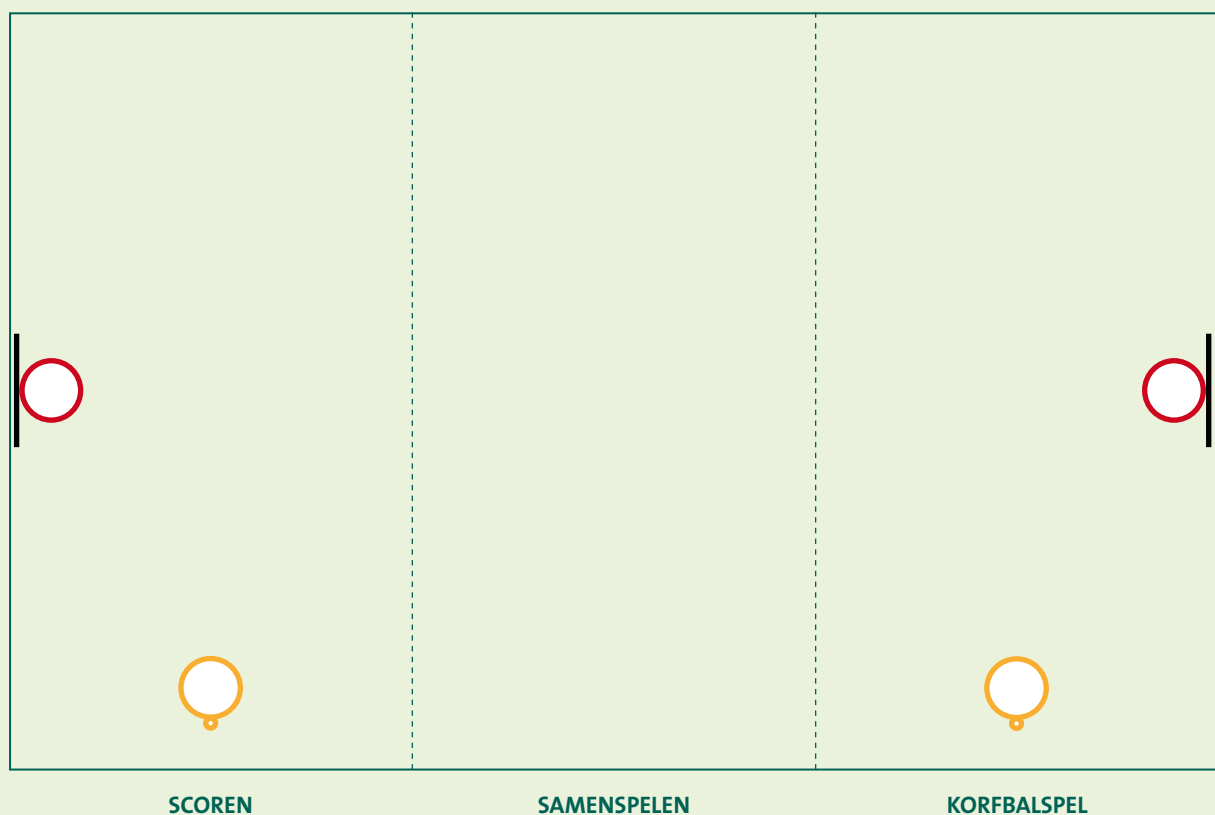
Overzicht indeling van de les

In elke les komen 3 onderdelen aan bod, te weten:

- SCOREN
- SAMENSPELEN
- KORFBALSPEL

Bij een les van 45 minuten duurt elke ronde 15 minuten.

De zaal kan als volgt verdeeld worden:

Het schoolkorfbaltoernooi

Vele scholen nemen regelmatig deel aan het schoolkorfbaltoernooi, georganiseerd door een korfbalvereniging. Uit de praktijk is bekend dat de wedstrijdvormen nogal eens verschillend zijn per vereniging.

Hier worden de belangrijkste spelregels beschreven en twee mogelijke wedstrijdvormen. Houd goed in de gaten welke regels gelden in uw situatie!

De belangrijkste spelregels zijn:

1. Er mag niet worden gelopen of gedribbeld met de bal in de handen.
2. Je mag elkaar niet aanraken, oftewel geen lichamelijk contact.
3. De bal mag niet uit de handen worden getikt/gepakt, zogenaamd beschermd balbezit.
4. Er mag maar 1 tegenstander tegelijk voor de balbezitter staan. Hij mag het samenspielen moeilijk maken, maar niet zo dichtbij gaan staan dat de balbezitter niets meer kan.
5. Er mag niet op de bal gedoken worden.
6. Er mag niet geschoten worden als de balbezitter verdedigd wordt. Verdedigd wil zeggen: één tegenstander staat tussen de aanvaller en de korf in, hij staat zo dichtbij (rechttop staand) dat hij de aanvaller kan aanraken en hij heeft 1 of 2 handen omhoog.
7. Je mag niet buiten de lijnen of op de lijn staan.
8. Jongens spelen tegen jongens en meisjes tegen meisjes. Een jongen mag geen meisje verdedigen en andersom.
9. Als iemand schiet (een doelpoging doet) en de verdediger loopt hem omver of slaat hem op de handen (als de verdediger niet tussen de korf en aanvaller staat), dan krijgt de aanvaller een strafworp. Een strafworp is een vrije doelpoging van 2,5 meter afstand. Ook als een jongen een meisje verdedigt of andersom, dan wordt er een strafworp gegeven.

Mogelijke spelvormen zijn:

Monokorfbal

De ploeg bestaat uit 4 spelers, 2 jongens en 2 meisjes (of uit 4 meisjes in geval van dameskorfbal).

Partij A scoort op korf A en partij B scoort op korf B.

Halverwege de tijd wordt gewisseld van korf, maar dat hoeft niet per se.

Tweevakskorfbal

De ploeg bestaat 4 jongens en 4 meisjes (8 meisjes in geval van dameskorfbal). Het veld bestaat uit 2 vakken. In één vak staan 2 jongens en 2 meisjes (4 meisjes bij dameskorfbal) die gaan aanvallen. In het andere vak staan de andere twee jongens en meisjes (4 meisjes), die gaan verdedigen. Ieder blijft in zijn eigen vak. Halverwege de tijd wordt er gewisseld. De aanvallers worden verdediger, de verdedigers worden aanvallers.

Het wisselen kan op twee manieren:

- de spelers blijven in hetzelfde vak en wisselen van rol;
- er wordt van vak gewisseld (en dus ook van rol).

Scoren

Organisatie:

- 1/3 van de leerlingen. Bij voorkeur 3 korven (baskets)

Arrangement per groep:

- korven (baskets) op een passende stand
- per 2-tal een bal
- een tweetal staat tegenover elkaar (met korf er tussen in)

Opdracht:

- probeer de bal om beurten in de korf te schieten

Uitleg vooraf (zie fotoserie):

- handen achter de bal
- bal voor neus en kijk over de bal naar de korf
- iets inveren, dan opspringen

Regels:

- afstand tot de korf niet te groot (2 tot 4 meter)
- ieder schiet 20 keer
- na 20 keer geeft de lesgever korte aanwijzingen

Tips en uitbouw bij het scoren

Loopt de organisatie:

Zijn er te weinig korven?

- gebruik dan maximaal zes 2-tallen bij een korf of gebruik de baskets

Lukt het scoren:

Haalt het kind de korf niet?

- laat van dichterbij schieten
- zet de korf lager
- laat meer springen
- laat de beweging met de armen sneller verlopen
- maak je lang bij het schieten (uitstrekken)

Schiet het kind ver naast de korf?

- laat nawijzen met gestrekte armen naar de korf

Schiet het kind te hard of te zacht?

- vraag aan het kind of het schot te hard of te zacht is
- geef de aanwijzing: "schiet de bal net over de voorste rand"

Lukt scoren al goed:

Scoort het kind 3 maal uit 5 pogingen?

- laat van verder schieten
- zet de korf/basket hoger
- een tel-spelletje doen, bijv. hoeveel keer raak op 10 pogingen per 2-tal

Leeft de activiteit:

Is het kind bang voor de bal?

- laat de kinderen niet te dicht bij de korf staan

Uitbouw scoren

1. Hoeveel doelpunten worden er door de klas gemaakt in twee minuten. Dat één keer herhalen - wordt er de tweede keer meer gescoord?
2. Een leerling mag een schot vijf keer herhalen, schiet hij twee maal raak, dan mag hij een stap verder schieten (dus van een grotere afstand).
3. De korven worden op verschillende hoogtes gezet. Als van het tweetal ieder twee op vijf raak schiet dan mogen ze naar een plek met een hogere korf. Halen ze dat niet, dan moeten ze naar een plek met een lagere korf.
4. Rond de korf worden een vijftal pilonnen neergezet op diverse afstanden van de korf. Een tweetal start bij één van de pilonnen. Als beide leerlingen tweemaal gescoord hebben dan gaan ze naar de volgende pilon. Welk tweetal heeft als eerste vanaf elke pilon gescoord?
5. Een combinatie van hoogte van de korf en verschillende afstanden.
6. Er worden 20 lintjes op een centrale plek gelegd in het vak SCOREN. Als een tweetal scoort mag het een lintje pakken en bij zich neerleggen. Zijn de lintjes op het centrale deel op, dan mag een tweetal (na een score) een lintje roven bij een ander tweetal. Welk tweetal heeft na twee minuten de meeste lintjes verzameld?

Samenspel

Organisatie:

- 1/3 van de zaal afgezet met pionnen
- 1/3 van de groep verdeeld in twee partijen

Arrangement per groep:

- gelijkwaardige groepen qua spelniveau
- bij zes kinderen: twee partijen van drie
- bij acht kinderen: twee partijen van vier
- bij meer kinderen: twee partijen van vier die aan het spelen zijn en 'doorwisselen'
- drie of vier lintjes
- één bal
- één staander (als 'wachtplek')

Opdracht:

- de balbezittende partij probeert de bal vlot over te spelen
- de niet-balbezitters moeten de bal proberen te onderscheppen

Uitleg vooraf:

De belangrijkste spelregels voor 'beginnende' korfballers:

- er mag niet worden gelopen of gedribbeld met de bal in de handen
- je mag elkaar niet aanraken, oftewel geen lichamelijke contact
- de bal mag niet uit de handen worden getikt/gepakt, zogenaamd beschermd balbezit
- er mag maar één tegenstander tegelijk voor de balbezitter staan. Hij mag het samenspel moeilijk maken, maar niet zo dichtbij gaan staan dat de balbezitter niet meer kan gooien
- er mag niet op de bal gedoken worden

Regels:

- na het onderscheppen van de bal wordt er gewisseld van functie
- van de niet-balbezittende partij moet om beurten één speler bij de 'wachtplek' (de staander) staan

Tips en uitbouw bij het samenspel

Loopt de organisatie:

Houdt het kind de bal te lang vast (aandacht vragen)?

- laat de bal binnen vijf tellen/seconden gooien

Gaat de bal het veld uit?

- laat met de bal in de handen terug naar het veld lopen

Krijgen de kinderen ruzie om de regels?

- speel op twee velden, er is dan een beter overzicht (twee partijen wachten op de bank)

Is één partij te sterk?

- wissel één van de spelers of wissel als een partij vijf tot tien keer heeft samen gespeeld

Lukt het samenspelen:

Lopen de medespelers niet vrij?

- laat vrijlopen door middel van schijnbewegingen

Gaat het samenspelen niet vlot?

- speel met drie tegen één (in plaats van drie tegen twee spelers)

Wordt de bal teveel met twee handen gespeeld?

- geef de aanwijzing dat je ook met één hand mag spelen

Lukt het onderscheppen niet?

- geef aanwijzingen over het onderscheppen, bijvoorbeeld kort volgen van de tegenstander

Lukt het al goed?

Blijft de bal langer in de ploeg en wordt er vaker en vlotter overgespeeld?

- speel met drie tegen drie

Krijgt één speler vaker de bal (bij het spelen van vier tegen drie)?

- je mag niet terugspelen naar degene van wie je de bal kreeg

Uitbouw samenspel

1. Spelen van drie tegen drie + één 'kameleon', dat wil zeggen er is een 'extra' speler die altijd bij de balbezittende partij is. Er is dus altijd een overtal situatie (vier tegen drie). De 'kameleon' herkenbaar maken door een hesje/ lintje om te doen.
2. Van een overtal-situatie (drie tegen twee) naar een gelijkta (drie tegen drie).
3. Tienbal, dat wil zeggen tien keer overspelen zonder onderschepping. Beloning: iedere aanvaller mag één keer schieten.
4. Tienbal (of minder), maar nu moet je opnieuw beginnen met tellen als de bal niet in één keer is gevangen (maar wel in bezit blijft).
5. Eerst in een 'grote' ruimte spelen, daarna de ruimte kleiner maken (met lijnen)

Korfbalspel

Organisatie:

- 1/3 van de zaal met (bij voorkeur) twee doelsituaties
- 1/3 van de leerlingen

Arrangement per groep:

- gelijkwaardige groepen qua spelniveau
- bij zes kinderen: twee partijen van drie
- bij acht kinderen: twee partijen van vier
- bij meer kinderen: grotere partijen maar spelen met vier tegen vier en 'doordraaien'
- twee korven (baskets) in de laagste stand
- lintjes voor één partij
- één bal
- staander (als 'wachtplek')
- één 'wachtplek' (staander) voor de onderscheppende partij

Opdracht:

- de balbezittende partij probeert al samenspelend te scoren op de korf
- de niet-balbezitters proberen de bal te onderscheppen

Uitleg vooraf:

- dezelfde spelregels als bij samenspel
- zitten er 'korfbalers' in de groep dan aangeven dat de spelregel 'je mag niet schieten als je verdedigd wordt' niet wordt toegepast. (Zie verder 'tips bij korfbalspel', leskaart 3b)

Regels:

- de balbezittende partij (A) begint bij de 'wachtplek' met de bal en gaat samenspelen naar de korf en probeert te scoren
- de niet-balbezittende partij (B) heeft 1 speler bij de 'wachtplek' staan. De anderen van B proberen de bal te onderscheppen. Is dat gelukt dan wordt de bal naar de speler bij de wachtplek gespeeld
- er wordt gewisseld van functie. (Let op: 1 speler van A gaat nu naar de 'wachtplek' en de anderen van A proberen te onderscheppen)

Tips en uitbouw bij het korfbalspel

Loopt de organisatie:

Is het wisselen een probleem?

- nummer de spelers

Lukt het spelen:

Wordt er niet of weinig geschoten?

- speel met drie tegen één

'Vergeten' de spelers te schieten?

- de lesgever stimuleert

Gaan de kinderen rondom de korf staan en alleen maar schieten?

- voer de spelregel in dat het verboden is te schieten als er een verdediger voor staat (zie toelichting hieronder)

Lukt spelen al goed:

Wordt er makkelijk gescoord?

- maak een cirkel rond de korf maken. Je mag alleen van buiten de cirkel scoren zet de korf wat hoger

Wordt er veel gescoord?

- speel drie tegen drie

Kunnen ze al sneller schieten?

- voer de spelregel in dat het verboden is te schieten als er een verdediger voor staat (voor een toelichting zie hieronder)

Verdedigd wil zeggen:

- één tegenstander staat tussen de aanvaller en de korf in
- hij staat zo dichtbij (rechttop staand) dat hij de aanvaller kan aanraken
- hij heeft één of twee handen omhoog

De laatste spelregel wordt niet gebruikt bij het begin van het leren korfballen. Bij het aanleren van korfbal, maar zeker bij de sportkennismakingslessen gaat het om het scoren en het samenspelen te bevorderen. Het verdedigen zoals we dat bij korfbal in de wedstrijden kennen is niet belangrijk. Wel het onderscheppen. Want als je de bal onderschept dan kun je gaan samenspelen en komen tot scoren.

De spelregel dat het verboden is te doelen als je verdedigd staat, moet je dan ook niet toepassen, tenzij: er een spelletje ontstaat waarbij de kinderen alleen maar rondom de korf staan en alleen maar schieten (het samenspelaspect komt te weinig naar voren) of de vaardigheden van de groep zodanig zijn dat het samenspel goed genoeg is.

Uitbouw korfbalspel

1. Een x-aantal keer samenspelen voordat de partij op de korf mag schieten.
2. Het recht van aanval kun je krijgen door eerst naar de leerkracht/trainer/leider te spelen. Of door de bal op een mat te spelen, achter een lijn, etc.
3. In elke hoek van het speelveld een ruimte maken waar het recht van aanval gehaald kan worden.
4. Zijn er voldoende korven (en baskets) dan zou er ook gespeeld kunnen worden in één vak tussen twee korven.

Dat kan dan op twee manieren:

- Partij A heeft een korf om op te scoren, partij B de andere korf.
- Beide partijen mogen op beide korven scoren. Het recht van aanval wordt achter een lijn (of op een mat) gehaald.

Naschoolse lessen

Na twee of drie lessen in schooltijd kunnen de korfballessen een vervolg krijgen na schooltijd. In principe staan de uitbouw mogelijkheden beschreven op de leskaarten, maar hier een opzet voor drie naschoolse korfballessen.

In deze lessen zullen de kinderen sneller de oefeningen kunnen uitvoeren. Afhankelijk van het aantal leerlingen kan de organisatiestructuur worden gekozen. Bij grote aantallen is de indeling in drie vakken het meest effectief. Bij kleine aantallen geniet de 'klassieke' manier (werken met één groep met één thema) de voorkeur. Voor andere vormen wordt verwezen naar de uitbouwkaarten van de kennismakingslessen.

Ook nu zijn de thema's:

- SCOREN
- SAMENSPELEN
- KORFBALSPEL

De tips voor de trainer bij de naschoolse lessen staan na de naschoolse les 3 genoemd. Voor een verdere uitbouw wordt verwezen naar de uitbouwkaarten bij de thema's.

Naschoolse lessen

SCOREN

Organisatie:

- zo klein mogelijke groepen bij de korven (baskets)

Arrangement per groep:

- korven (baskets) op een passende stand
- per tweetal één bal
- rond de korf staan vijf pilonnen op verschillende afstand van de korf

Opdracht:

- probeer de bal om beurten in de korf te schieten vanaf een pilon. Hebben beide spelers gescoord dan gaan ze naar de volgende pilon. Welk tweetal heeft het eerste bij alle pilonnen twee keer gescoord?

Uitleg vooraf (zie fotoserie):

- handen achter de bal
- bal voor neus en kijk over de bal naar de korf
- iets inveren, dan opspringen

Regels:

- afstand tot de korf niet te groot (twee tot vier meter)
- ieder schiet 20 keer
- na 20 keer geeft de lesgever korte aanwijzingen

SAMENSPELEN

Organisatie:

- de ruimte is verdeeld in 1 of 2 velden.
- de ruimte tussen de velden is afgezet m.b.v. pilonnen
- de groep wordt verdeeld in 4 partijen

Arrangement per groep:

- bij voorkeur gelijkwaardige partijen van drie spelers
- drie lintjes
- één bal
- één staander (als 'wachtplek')

Naschoolse lessen

SAMENSPELEN

Opdracht:

- de balbezittende partij probeert de bal vlot over te spelen
- de niet-balbezitters moeten de bal proberen te onderscheppen
- de balbezitters proberen 10 keer over te spelen zonder onderschepping. Beloning: iedere aanvaller mag 1 keer schieten. Daarna wisselen. Bij een onderschepping is het direct wisselen van functie.

Uitleg vooraf:

- De belangrijkste spelregels voor 'beginnende' korfbalers:
- er mag niet worden gelopen of gedribbeld met de bal in de handen
- je mag elkaar niet aanraken oftewel geen lichamelijk contact
- de bal mag niet uit de handen worden getikt/gepakt, zogenaamd beschermd balbezit
- er mag maar 1 tegenstander tegelijk voor de balbezitter staan. Hij mag het samenspelelijk moeilijk maken, maar niet zo dichtbij gaan staan dat de balbezitter niet meer kan gooien
- er mag niet op de bal gedoken worden

Regels:

- na het onderscheppen van de bal wordt er gewisseld van functie
- van de niet-balbezittende partij moet om beurten 1 speler bij de 'wachtlek' (de staander) staan

KORFBALSPEL - Tussen twee korven

Organisatie en arrangement zijn hetzelfde als bij het thema SAMENSPELEN. Er worden echter per vak twee korven, A en B, (baskets) neergezet.

Opdracht:

- partij A mag scoren op zowel korf A, als korf B
- de niet-balbezitters proberen de bal te onderscheppen. Is het gelukt dan mogen zij zowel op A als B proberen te scoren
- het recht van aanval wordt achter een lijn (of op een mat) gehaald
- afhankelijk van niveau: bal binnen drie seconden spelen

Uitleg vooraf:

- dezelfde spelregels als bij samenspel
- zitten er 'korfbalers' in de groep dan aangeven dat de spelregel 'je mag niet schieten als je verdedigd wordt' niet wordt toegepast. (Zie verder 'tips bij korfbalspel', leskaart 3b)

Regels:

- de balbezittende partij (A) begint bij de wachtlek met de bal en gaat samenspelelijk naar de korf en probeert te scoren
- de niet-balbezittende partij (B) heeft één speler bij de 'wachtlek' staan. De anderen van B proberen de bal te onderscheppen. Is dat gelukt dan wordt de bal naar de speler bij de wachtlek gespeeld
- er wordt gewisseld van functie. (Let op: 1 speler van A gaat nu naar de 'wachtlek' en de anderen van A proberen te onderscheppen)

Naschoolse lessen

SCOREN

Organisatie:

- zo klein mogelijke groepen bij de korven (baskets)

Arrangement per groep:

- korven (baskets) op een passende stand
- per tweetal één bal
- speler A staat onder de korf, speler B op drie-vier meter van de korf

Opdracht:

- speler A gooit de bal naar B, op neushoogte. Speler B zet meteen de schotbeweging in. Na 5 keer schieten wisselen

Uitleg vooraf:

- handen achter de bal
- bal voor neus en kijk over de bal naar de korf
- iets inveren, dan opspringen

Regels:

- ieder schiet twintig keer
- na twintig keer geeft de lesgever korte aanwijzingen

SAMENSPELEN

Organisatie:

- de ruimte is verdeeld in één of twee velden
- de ruimte tussen de velden is afgezet met pionnen
- de groep wordt verdeeld in vier partijen

Arrangement per groep:

- bij voorkeur gelijkwaardige partijen van drie spelers
- drie lintjes
- één bal
- één staander (als 'wachtplek')

Opdracht:

- de balbezittende partij probeert de bal vlot over te spelen
- de niet-balbezitters moeten de bal proberen te onderscheppen
- de balbezitters proberen tien keer over te spelen zonder onderschepping. Beloning: iedere aanvaller mag één keer schieten. Daarna wisselen. Bij een onderschepping is het direct wisselen van functie.
- de balbezittende partij moet weer bij nul beginnen met tellen als de bal door de tegenpartij wordt aangeraakt, maar niet onderschept wordt
- afhankelijk van het niveau: bij nul starten met tellen als de bal twee keer op de grond stuit, maar niet onderschept wordt

Naschoolse lessen

SAMENSPELEN

Uitleg vooraf:

De belangrijkste spelregels voor 'beginnende' korfbalers:

- er mag niet worden gelopen of gedribbeld met de bal in de handen
- je mag elkaar niet aanraken, oftewel geen lichamelijk contact
- de bal mag niet uit de handen worden getikt/gepakt, zogenaamd beschermd balbezit
- er mag maar één tegenstander tegelijk voor de balbezitter staan. Hij mag het samenspelelijk moeilijk maken, maar niet zo dichtbij gaan staan dat de balbezitter niet meer kan gooien
- er mag niet op de bal gedoken worden

Regels:

- na het onderscheppen van de bal wordt er gewisseld van functie
- van de niet-balbezittende partij moet om beurten één speler bij de 'wachtlek' (de staander) staan

KORFBALSPEL - Tussen twee korven

Organisatie en arrangement zijn hetzelfde als bij het thema SAMENSPELEN. Er worden echter per vak twee korven, A en B, (baskets) neergezet.

Opdracht:

- partij A mag scoren op korf A, partij B op korf B
- de niet-balbezitters proberen de bal te onderscheppen
- afhankelijk van niveau: bal binnen drie seconden spelen

Uitleg vooraf:

- dezelfde spelregels als bij samenspel
- zitten er 'korfbalers' in de groep dan aangeven dat de spelregel 'je mag niet schieten als je verdedigd wordt' niet wordt toegepast. (Zie verder 'tips bij korfbalspel', leskaart 3b)

Regels:

- de balbezittende partij (A) begint bij de 'wachtlek' met de bal en gaat samenspelelijk naar de korf en probeert te scoren
- de niet-balbezittende partij (B) heeft één speler bij de 'wachtlek' staan. De anderen van B proberen de bal te onderscheppen. Is dat gelukt dan wordt de bal naar de speler bij de wachtlek gespeeld
- er wordt gewisseld van functie. (Let op: één speler van A gaat nu naar de 'wachtlek' en de anderen van A proberen te onderscheppen)

Naschoolse lessen

TOERNOOI

Afhankelijk van het aantal leerlingen, materiaal en kwaliteit van de kinderen spelen de leerlingen een toernooi monokorfbal. Monokorfbal gaat als volgt:

Eén vak met daarin twee korven (A en B). Er zijn twee partijen (A en B).
Partij A probeert te scoren op korf A en partij B op korf B.

Hieronder worden twee voorbeelden van een toernooischema gegeven. Een schema uitgaande van vier partijen en een schema uitgaande van zes ploegen. De tijdsduur per wedstrijd is de beschikbare tijd gedeeld door het aantal te spelen wedstrijden. Houd rekening met wisseltijd. Ook speelt het aantal aanwezig velden een rol.

Schema bij 4 partijen - A, B, C en D

Ronde 1	A - B
Ronde 2	C - D
Ronde 3	A - C
Ronde 4	B - D
Ronde 5	D - A
Ronde 6	C - B

Schema bij 6 partijen - A, B, C, D, E en F

Bij 6 partijen kunnen er twee poules gemaakt worden. De voorkeur is dan wel dat er op 2 velden gespeeld kan worden:

	Veld 1 (ploegen A, B en C)	Veld 2 (ploegen D, E en F)
Ronde 1	A - B	D - E
Ronde 2	B - C	E - F
Ronde 3	C - A	F - D
Ronde 4	nr's 3 van de poules tegen elkaar	nr's 2 van de poules tegen elkaar
Ronde 5	nr's 1 van de poules tegen elkaar	

Naschoolse lessen - Tips

TIPS BIJ SCOREN

Loopt de organisatie:

Zijn er te weinig korven?

- gebruik de baskets

Lukt het scoren:

Haalt het kind de korf niet?

- zet de korf lager
- laat meer springen
- laat de beweging met de armen sneller verlopen
- maak je lang bij het schieten (uitstrekken)

Schiet het kind ver naast de korf?

- laat nawijzen met gestrekte armen naar de korf

Schiet het kind te hard of te zacht?

- vraag aan het kind of het schot te hard of te zacht is geef de aanwijzing: 'schiet de bal net over de voorste rand'

TIPS BIJ SAMENSPEL

Loopt de organisatie:

Houdt het kind de bal te lang vast? (aandacht vragen)

- laat de bal binnen vijf tellen/seconden gooien

Is één partij te sterk?

- wissel van spelers

Lukt het samenspelen:

Lopen de medespelers niet vrij?

- doe vrijlopen voor door middel van schijnbewegingen

Gaat het samenspelen niet vlot?

- speel met drie tegen één (in plaats van drie tegen twee spelers)

Wordt de bal teveel met twee handen gespeeld?

- geef de aanwijzing geven dat je ook met één hand mag spelen

Lukt het onderscheppen niet?

- geef aanwijzingen over het onderscheppen, bijvoorbeeld kort volgen van tegenstander

Lukt het al goed:

Lukt het tienmaal overspelen makkelijk?

- speel met drie tegen drie

Krijgt één speler vaker de bal (bij het spelen van vier tegen drie)?

- je mag niet terugspelen naar degene van wie je de bal kreeg

Naschoolse lessen - Tips

TIPS BIJ KORFBALSPEL

Loopt de organisatie:

Is het wisselen een probleem?

- nummer de spelers

Lukt het spelen:

Wordt er niet of weinig geschoten?

- speel met drie tegen één

'Vergeten' de spelers te schieten?

- de lesgever stimuleert

Lukt spelen al goed:

Wordt er makkelijk gescoord?

- maak een cirkel rond de korf. Je mag alleen van buiten de cirkel scoren
- zet de korf wat hoger

Wordt er veel gescoord?

- speel drie tegen drie

Kunnen ze al sneller schieten?

- voer de spelregel in dat het verboden is te schieten als er een verdediger voor staat (voor een toelichting zie hieronder)

Verdedigd wil zeggen:

- één tegenstander staat tussen de aanvaller en de korf in
- hij staat zo dichtbij (rechttop staand) dat hij de aanvaller kan aanraken
- hij heeft één of twee handen omhoog

De laatste spelregel wordt niet gebruikt bij het begin van het leren korfballen. Bij het aanleren van korfbal, maar zeker bij de sportkennismakingslessen gaat het erom het scoren en het samenspelen te bevorderen. Het verdedigen zoals we dat bij korfbal in de wedstrijden kennen is niet belangrijk. Wel het onderscheppen. Want als je de bal onderschept dan kun je gaan samenspelen en komen tot scoren.

De spelregel dat het verboden is te doelen als je verdedigd staat, moet je dan ook niet toepassen, tenzij: er een spelletje ontstaat waarbij de kinderen alleen maar rondom de korf staan en alleen maar schieten (het samenspelaspect komt te weinig naar voren) of de vaardigheden van de groep zodanig zijn dat het samenspel goed genoeg is

Kennismaken met korfbal

Hoe kan korfbal geïntroduceerd worden op scholen in het kader van sportkennismakingslessen en aangeboden worden aan beginnende korfballers op de korfbalvereniging.

Auteurs:

Kees Vlietstra
Rob Lof

- Koninklijk Nederlands Korfbalverbond
- Koninklijk Nederlands Korfbalverbond

Inhoudelijke adviezen

Chris Hazelebach
Chris Mooij

- Stichting Leerplan Ontwikkeling
- Stichting Leerplan Ontwikkeling

Fotografie:

Marco Leertouwer

Met bijdragen van:

Dolf Nijbroek
Tineke Bosch-Oostindie
Anita Derks
Frank Hofland
Leerlingen en leerkrachten

- sportconsulent KNKV
- sportconsulent KNKV
- KNKV
- KNKV
- OBS Oog in Al - Montessori locatie te Utrecht

Grafische vormgeving:

TIME Rotterdam

Koninklijk Nederlands Korfbalverbond

Voor meer informatie kunt u contact opnemen met het KNKV, servicedesk@knkv.nl of kijk op www.knkv.nl

© 2007 - uitgave van het KNKV, sector verenigingsservice, Zeist.

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen, of enige manier zonder voorafgaande toestemming van de uitgever.